ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **M. R.,** zastoupený Mgr. Pavlem Kužílkem, advokátem se sídlem Blahoslavova 72/4, Přerov, proti žalovanému: **Statutární město Přerov,** se sídlem Bratrská 34, Přerov, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 20. 10. 2015, č. j. 65 A 60/2014 – 61,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce - advokátovi Mgr. Pavlu Kužílkovi – **se určuje** na odměně za zastupování v řízení o kasační stížnosti a na náhradě hotových výdajů částka 8.228 Kč, která mu bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce M. R. domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 20. 10. 2015, č. j. 65 A 60/2014 – 61, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci (dále také „krajský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem strážníka Městské policie Přerov, kterého se měl dopustit dne 19. 11. 2014 před obchodním domem Tesco v Přerově na ulici Kojetínské. Žalobce uvedený zásah

konkrétně spatřoval v bezdůvodném vyzvání k prokázání totožnosti, ve vulgárním slovním napadení a vyhrožování fyzickým násilím, v bezdůvodném vykazování z místa a v odmítnutí prokázat se služebním průkazem.

Krajský soud dospěl k závěru, že žalobce neunesl důkazní břemeno. Přes provedení veškerých navržených důkazů nebylo prokázáno, že by se tvrzený zásah vůbec stal. Krajský soud poukázal na rozpory ve výpovědi samotného žalobce a naopak na shodné výpovědi svědků. Ačkoliv žalobce popřel, že by zasahujícími strážníky mohli být R. K. a V. V., o jejich identifikaci není důvod pochybovat, neboť to plyne z úředního záznamu ze dne 10. 12. 2014 a z výpovědi svědka P. P. Rozpoznávací schopnosti žalobce mohly být ovlivněny nejen tím, že bylo šero a strážníci nebyli před soudem oděni v uniformách, nýbrž i faktem, že žalobci byla záhy po incidentu naměřena vysoká hladina alkoholu v dechu (1,6 ‰). Nepotvrdila se ani domněnka, že by se mělo jednat ze strany strážníků o mstu za stížnosti v souvislosti s incidentem na ubytovně Gerhát dne 16. 11. 2013. Uvedení strážníci totiž nebyli zásahu na ubytovně přítomni. Skutková verze žalobce tak zůstala osamocena. Nepotvrdil ji ani svědek P. P. Pouze ohledně vykazování žalobce z místa strážník V. V. nejistě připustil, že je možné, že žalobce vykazoval z místa. Takto vágní a spíše potenciální vyjádření svědka však nelze považovat za potvrzení žalobcem tvrzené skutečnosti, že byl skutečně vykázán, a již vůbec ne, proč se tak případně stalo. Krajský soud žalobu proto jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, kterou výslovně opřel o ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a c) s. ř. s.

Stěžovatel namítl, že se jedná o porušení jeho práva na spravedlivý proces a zásady “dobré správy”. Strážníci nebyli oprávněni po něm vyžadovat legitimaci. Poté, co na tuto skutečnost strážníky upozornil, tak mu začal jeden ze strážníků vulgárně nadávat a vyhrožovat mu fyzickým násilím. Stěžovatel si je vědom toho, že některá jeho tvrzení při výslechu nebyla zcela shodná s tvrzením uvedeným v žalobě, nicméně jedná se o dílčí detaily, které nemění nic na skutkovém stavu věci. Skutečnost, že před krajským soudem nepoznal strážníka, který ho měl vulgárně verbálně napadnout, mu nemůže být dáváno k tíži, neboť strážník byl uniformovaný a od incidentu k výslechu uběhl téměř rok. Lépe by jej poznal, kdyby vyhověl jeho žádosti a současně své povinnosti, aby se při incidentu prokázal svou legitimací. Argumenty krajského soudu, že tvrzení stěžovatele nejsou konstantní, nejsou relevantní. Nelze souhlasit se závěrem krajského soudu, že v řízení nebylo prokázáno, že by se tvrzený zásah vůbec stal. Jednak strážník V. V. připustil, že je možné, že žalobce vykazoval z místa, jednak všichni svědci z řad strážníků i policistů shodně uvedli, že si daný den nepamatují a informace o daném incidentu čerpali v podstatě pouze ze záznamů. Případné nedostatečné vedení záznamů ale nemůže být dáváno stěžovateli k tíži. Jednání strážníků bylo jako nezákonné prokázáno a navíc se jednalo o osobní mstu za incident, který se stal v předchozím roce na ubytovně Gerhát. Stěžovatel na podporu svých tvrzení uvedl, že incident ihned nahlásil na příslušné služebně Policie České republiky. Dle jeho informací byl příslušný strážník uznán vinným z přestupku. Svědek P. mu dále sdělil, že mu při soudním jednání přítomný strážník na chodbě sdělil, že ví, o co se jedná, že si je vědom svého chování vůči žalobci, nicméně toto vše mělo proběhnout až po samotném výslechu svědka P. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší

správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný uvedl, že se stěžovateli nepodařilo prokázat, že by strážníci bezdůvodně žádali prokázání jeho totožnosti, že by jej verbálně napadali nebo mu vyhrožovali násilím či že by nesplnili povinnost prokázat se služebním průkazem. Posledně jmenovanou povinnost jim navíc zákon neukládá (jsou povinni se prokázat stejnokrojem s odznakem obecní policie, identifikačním číslem a názvem obce). Nelze souhlasit s tím, že by se jednalo o mstu za incident na ubytovně Gerhát, když při tomto zásahu byli přítomni jiní strážníci. Nezakládá se na pravdě ani tvrzení, že by byl příslušný strážník uznán vinným z přestupku. Dle sdělení strážníka V. to byl svědek P., kdo zahájil rozhovor s tím, že netuší, proč u přelíčení vůbec je, a že ho k tomu stěžovatel přesvědčil. Žalovaný proto navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není opodstatněná.

Stěžovatel předně rozporuje závěr krajského soudu, že nebylo prokázáno, že by k zásahu došlo. Tuto námitku neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

Podle ust. § 52 odst. 1 s. ř. s. soud rozhodne, které z navržených důkazů provede, a může provést i důkazy jiné.

Podle ust. § 82 s. ř. s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

Podle ust. § 87 odst. 2 věty první s. ř. s. soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem.

Podle ust. § 87 odst. 3 s. ř. s. soud zamítne žalobu, není-li důvodná.

K založení aktivní procesní legitimace žalobce v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu postačuje tvrzení žalobce o existenci nezákonného zásahu a přímém zásahu do jeho právní sféry v příčinné souvislosti s tvrzeným zásahem. Pro učinění závěru o aktivní věcné legitimaci žalobce však musí být tato tvrzení také prokázána. Pouze v takovém případě může soud žalobě v souladu s ust. § 87 odst. 2 věty první s. ř. s. vyhovět. Není-li zásah, jeho nezákonnost či přímé dotčení žalobce prokázáno, musí soud podle ust. § 87 odst. 3 s. ř. s. žalobu zamítnout jako nedůvodnou.

Řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu je primárně ovládáno zásadou dispoziční. Ačkoliv tedy soud není zcela vázán důkazními návrhy žalobce a může provést i důkazy jiné, je to vždy žalobce, kdo nese důkazní břemeno ve vztahu k tvrzení o existenci zásahu (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2014, č. j. 6 As 1/2014 – 30, nebo ze dne 25. 5. 2015, č. j. 6 As 255/2014 - 42, č. 3240/2015 Sb.NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná též na www.nssoud.cz). Nepodporují-li zjištění učiněná před soudem tvrzení žalobce o existenci zásahu, žalobce nepředloží jiné relevantní důkazy a ze zjištěných skutečností se soudu ani nenabízí provedení jiného možného dokazování, musí být žaloba zamítnuta. K takové situaci došlo i v nyní projednávané věci.

Konkrétně stěžovatel v řízení o žalobě tvrdil, že došlo k následujícím zásahům: k bezdůvodnému vyzvání k prokázání totožnosti, vulgárnímu slovnímu napadení, vyhrožování fyzickým násilím, bezdůvodnému vykazování z místa a k odmítnutí prokázat se služebním průkazem. Žádné z těchto tvrzení však nebylo v řízení o žalobě prokázáno. Krajský soud přitom provedl stěžovatelem navržené důkazy a při jednání dne 19. 11. 2014 jej poučil o tom, že jeho tvrzení nebyla prokázána a že v případě nedoplnění důkazního návrhu bude žaloba zamítnuta. Žalobce žádné další důkazní návrhy neučinil a Nejvyšší správní soud nemá za to, že by krajský soud mohl pro zjištění skutkového stavu učinit sám další relevantní dokazování v souladu s ust. § 52 odst. 1 s. ř. s.

Co se týče hodnocení důkazů, neshledal Nejvyšší správní soud žádné pochybení ze strany krajského soudu. Strážníci (R. K. a V. V.) předvolaní jako svědci uvedli, že si přesné okolnosti dané věci nepamatují. Zdůvodnili to tím, že jsou k obchodnímu domu Tesco v Přerově voláni prakticky každou směnu, neboť se tam soustřeďují asociálové, kteří na místě popíjí alkohol, obtěžují zákazníky a znečišťují okolí obchodního domu. Uvedli také, že je možné, že ten den „*řešili popíjení alkoholu před obchodním domem Tesco a někoho upozorňovali.*“ Oba svědci si nevzpomněli, že by něco řešili se stěžovatelem, pouze svědek V. V. uvedl: „*je možné, že jsem jej odtamtud vykazoval.*“ Svědek P. P. k věci uvedl, že strážník z místa vykazoval jej, stěžovatel naopak odcházel, neboť s tím nechtěl mít nic společného. K tvrzením stěžovatele pouze uvedl, že strážník za ním šel, „*neustále jej nabáněl a něco spolu řešili*“, s tím, že však obsah jejich komunikace nezná.

Nikdo ze svědků nepotvrdil tvrzení stěžovatele, že by jej některý ze strážníků vyzval k prokázání totožnosti, vulgárně slovně napadl, vyhrožoval mu fyzickým násilím, vykazoval jej z místa či se mu odmítl prokázat služebním průkazem. Stejně tak nic nenasvědčuje tomu, že by tvrzené jednání mělo být odplatou za incident na ubytovně Gerhát, jak tvrdí stěžovatel. Za prokázané lze mít pouze to, že mezi jedním ze strážníků a stěžovatelem proběhl v daný moment rozhovor. Co se týče tvrzeného vykázání, ani to nemá Nejvyšší správní soud za prokázané. Jeden ze strážníků sice připustil, že k vykázání mohlo dojít, nicméně tuto skutečnost ani nepotvrdil. S ohledem na to, že podobné situace strážníci na daném místě řeší „prakticky každou směnu“, jeví se věrohodné, že si detaily celé situace, která se měla odehrát, nepamatují. Nevyloučení možnosti, že stěžovatele vykázali z místa, nelze však považovat za důkaz toho, že k tomuto úkonu přistoupili. Je-li vykazování v daném místě takřka na denním pořádku, je pochopitelné, že strážník může obtížně kategoricky vyloučit možnost, že k vykázání došlo i v situaci, která je předmětem

nyní posuzované věci. V řízení o zásahové žalobě však nepostačuje zjištění, že tvrzený zásah nelze vyloučit, existence zásahu musí být prokázána.

Skutková verze stěžovatele tedy jednak zůstala osamocena, jednak se jeví jako nevěrohodná pro řadu rozporů. Jakkoliv se některé z nich týkají méně podstatných skutečností, ve svém souhrnu činí celou výpověď stěžovatele nevěrohodnou.

Stěžovatel předně popisoval jinak průběh skutkového děje než svědek P. P. Stěžovatel například tvrdil, že v době incidentu se svědkem popíjeli alkohol, kdežto svědek uvedl, že přišel s lahví alkoholu a ještě před jejím otevřením k němu přistoupili strážníci. Stěžovatel tvrdil, že strážníka oslovil sám, kdežto svědek uvedl, že stěžovatel z místa odcházel a strážník šel za ním.

Další rozpor se týká tvrzení uvedených v žalobě a výpovědi stěžovatele u jednání soudu. Stěžovatel v žalobě tvrdil, že se na místě bavil s více lidmi, kdežto při své výpovědi uvedl, že se bavil toliko se svědkem P. P. V žalobě popřel, že by kdokoliv na místě popíjel alkohol, kdežto ve své výpovědi uvedl, že svědek P. P. požíval alkohol, což mělo být také důvodem, proč jej oslovili strážníci. V žalobě uvedl, že k němu přišli dva strážníci, zatímco před soudem vypověděl, že jej napadl pouze jeden strážník, přičemž druhý seděl v autě.

Nevěrohodnost tvrzení stěžovatele je pak podtržena tím, že stěžovatel v průběhu soudního řízení kategoricky odmítal, že by oním strážníkem, který měl tvrzený zásah provádět, mohl být R. K. nebo V. V., a popisoval osobu zcela jiného vzezření (při jednání uvedl: „*Tvář tohoto strážníka jsem si pamatoval, jméno nikoliv, to ostatně neznám dodnes. Není to nikdo z těch dvou pánů, kteří byli před zahájením jednání v jednací síni. Ten strážník, o kterém mluvím, je vyšší a nosí brýle. Má tmavé vlasy.*“). V řízení přitom bylo jednoznačně prokázáno (svědeckými výpověďmi), že v daný okamžik na daném místě zasahovali právě tito dva strážníci. Jediným strážníkem vysoké postavy a s brýlemi přitom mohl být podle výpovědí strážníků pouze psovod C., který ovšem podle nich na místě určitě být nemohl, neboť pracuje na jiné směně a nemá tmavé vlasy. Nejvyšší správní soud nemá za to, že by diametrálně odlišný popis zasahujícího strážníka mohl být způsoben toliko šerem či absencí uniformy strážníka u jednání soudu. Mnohem spíše byly tyto rozdíly způsobeny tím, že stěžovatel byl pod vlivem alkoholu, jak dokládá výsledek orientační dechové zkoušky učiněné po ohlášení incidentu na Policii České republiky. Prezentuje-li však stěžovatel takto významnou okolnost incidentu, jakou je identifikace zasahujícího strážníka, zjevně v rozporu se skutečností, přičemž ani nenaznačuje žádné pochybnosti na své straně, jeví se jeho výpověď jako celek krajně nevěrohodná, a to bez ohledu na to, jaké objektivní či subjektivní důvody jej k takovému počínání vedou. Nebyl-li si jist vzezřením zasahujícího strážníka, neexistoval žádný omluvitelný důvod pro to, aby jej „neomylně“ popsal smyšlenými charakteristikami. Takové jednání značně snižuje obecnou věrohodnost stěžovatele.

Lze tedy shrnout, že se krajskému soudu přes řádné provedení dokazování nepodařilo prokázat, že by došlo byť k některému ze stěžovatelem tvrzených zásahů. Za této situace proto postupoval správně, pokud přistoupil k zamítnutí žaloby. Není-li prokázáno, že k tvrzenému jednání (v němž je spatřován zásah) došlo, je zcela nadbytečné hodnotit, zda by popisované jednání bylo či nebylo zákonné.

Nelze přisvědčit ani námitce stěžovatele, že mu nemůže být kladeno k tíži, že se mu strážník neprokázal legitimací a že strážníci nedostatečně vedou záznamy o incidentu. Stěžovatel totiž i v tomto případě vychází ze skutečností, které nebyly v řízení prokázány – tedy že se mu skutečně přes jeho žádost strážník neprokázal a že k popisovanému incidentu skutečně došlo. Nebyly-li tyto skutečnost prokázány, nelze vyslovit ani závěr, že by snad šly stěžovateli k tíži, jak tvrdí.

Na výše uvedeném nemůže nic změnit ani tvrzení stěžovatele, že mu svědek P. P. sdělil, že mu strážník po soudním jednání řekl, že ví, o co se jedná, a je si vědom svého chování vůči stěžovateli. Toto tvrzení jednak neprokazuje, že by snad strážníci křivě svědčili, jednak je považuje Nejvyšší správní soud za účelové. Vyslýchání strážníci nepopírali, že „ví, o co se jedná“, neboť sami výslovně uvedli, že si před jednáním připomněli, o jakou věc se jedná. I svědek P. P. u jednání uvedl, že ví, o jakou věc se jedná, neboť se před jednáním bavil se strážníkem. To, že strážníci věděli (resp. si připomněli), v jaké věci mají být vyslýchání, nijak nezpochybňuje jejich tvrzení, že si na detaily tvrzeného incidentu nepamatují, neboť obdobné situace zjevně na daném místě řeší „prakticky každou směnu“. To, že strážník měl svědkovi P. P. po jednání také sdělit, že „si je vědom svého chování vůči žalobci“, se pak jeví jako zcela účelové tvrzení stěžovatele učiněné ve snaze navodit dojem, že se snad strážník svědkovi přiznal k nezákonnému postupu. Kromě toho, že to samo o sobě z uvedeného tvrzení stěžovatele nevyplývá, je nutno podotknout, že stěžovatel na tuto skutečnost nepoukázal již v řízení o žalobě, ačkoliv tak učinit mohl (k nemožnosti vnášet do řízení o kasační stížnosti nové skutečnosti viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, č. 419/2004 Sb. NSS). K výslechu strážníků a svědka P. P. totiž došlo již u jednání dne 23. 9. 2015. Po tomto jednání se žalobce písemně vyjádřil podáním ze dne 29. 9. 2015 k otázce identifikace strážníků, nicméně uvedenou skutečnost nezmínil. Neučinil tak ani u následného jednání soudu dne 20. 10. 2015. To, že k uvedené situaci došlo až po výslechu svědka P. P., tedy neznemožňovalo stěžovateli poukázat na tuto skutečnost již v řízení před krajským soudem. Navíc je nutno opět poukázat na nevěrohodnost stěžovatele, která podle názoru Nejvyššího správního soudu platí o to víc v případě jeho „informací z druhé ruky“, jako je tato. V kasační stížnosti totiž stěžovatel mimo jiné také uvedl, že dle jeho informací měl být příslušný strážník uznán vinným z přestupku, což ovšem žalovaný (který by takové přestupkové řízení evidoval) odmítl. Je tedy obecně zřejmé, že informace, které stěžovatel dle svých tvrzení získal od jiných osob, jsou krajně nevěrohodné.

Nejvyšší správní soud tedy v postupu krajského soudu neshledal žádné pochybení, které by mohlo znamenat porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces nebo, jak tvrdí, porušení zásady dobré správy.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému pak podle obsahu spisu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

V řízení byl stěžovateli ustanoven zástupcem advokát Mgr. Pavel Kužílek, a proto Nejvyšší správní soud rozhodl o jeho odměně a náhradě hotových výdajů. Podle ust. § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5. a § 11 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, mu byla určena odměna ve výši 6.200 Kč (2 x 3.100 Kč za 2 úkony právní služby – sepis kasační stížnosti a další porada s klientem) a podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč. Protože je advokát plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se nárok o částku odpovídající této dani, která činí 1.428 Kč. Ustanovenému zástupci proto přísluší odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8.228 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. ledna 2016

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu